

פרעושית גלונית *Pulicaria incisa* - פורחת במדבר (אפריל 2017)

כתבה: ערגה אלוני

פרעושית גלונית *Pulicaria incisa* (מורכבים) היא צמח מדברי חד או דו שנתי שגובהו 20-50 ס"מ. הענפים והעלים בעלי כסות צמרית רכה ומכסיפה. הגבעולים רובם זקופים, אלה הנמצאים בשוליים שרועים. מצוידים בעלים רבים ובראשם קרקפת צהובה. העלים פשוטים, יושבים על הגבעול, שפתם גלונית בעלת שיניים גסות חתוכות. מסודרים לסירוגין בצפיפות על הגבעול. הכסות הצמרית מגנה על הצמח מקרינה והתנדפות מים מגופו. כאשר ממוללים את העלה היא מפיץ ריח נעים. על כן משמשים העלים החלוטים במים חמים להכנת משקה חם.

פרעושית גלונית. צילמה: ערגה אלוני ©
מימין - העלים יושבים, שפתם גלונית
במרכז - מראה כללי של הצמח בשיא הפריחה
משמאל - הצמח שרוע ומכוסה בכסות צמרית, התפרחות גדולות ובולטות
להגדלה - לחצו על התמונות

באביב ובעיקר לאחר רדת גשמים או שטפונות במדבר מופיעות תפרחות קרקפת צהובות רבות בראשי הענפים. קוטר הקרקפת 2.5 ס"מ, היא עטופה חפים רעופים המסודרים בכמה דורים. המצעית חשופה. פרחי ההיקף לשוניים חד מיניים, עלייניים, צרים וארוכים פי 1.5 מהמעטפת. במרכז הקרקפת פרחים צינוריים דו מיניים המסתיימים ב-5 שיניים. בפרח הצינורי 5 אבקנים, בסיסי המאבק מצוידים בשתי זנבות מצויצות. העלי והאבקנים בולטים מצינור הפרח כחטיבה אחת. הפרי זרעון חסר מקור בעל ציצית. הציצית בנויה משני דורים של מוצים המסודרים כנזר. דור פנימי חיצוני קצר ודור חיצוני ארוך. הנזר אינו נשיר.

פרעושית גלונית. צילמה: ערגה אלוני ©
מימין לשמאל לפי הסדר: 1. צמד קרקפות בשיא פריחה; 2. תפרחת מבט מהצד - בפרחים הצינוריים בולטים האבקנים; 3. קרקפת - הפרחים הלשוניים העליניים בהיקף, הפרחים הצינוריים הדו-מיניים במרכז; 4. דורי פריחה וביקור נמלים בפרחים צינוריים
להגדלה - לחצו על התמונות

פרעושית גלונית היא צמח מטיפוס תפוצה סהרו-ערבי וסודני. הצמח גדל במדבריות חמים והוא אופייני לבתי-גידול בהם כמות המים רבה יותר כמו ערוצי-נחלים וצידי-דרכים. בארץ היא נפוצה במדבר בדרום הנגב, במרכזו ובערבה. תפוצתה העולמית משתרעת במדבריות צפון אפריקה ומזרחה ובמערב אסיה.

שם הצמח בא לו מהתרגום של שמו המדעי שמקורו באירופה, שם האמינו שריחו מגרש פרעושים. ברפואה העממית הוא מוכר כצמח שחולטים את עליו ויוצרים "תה" טעים וריחני. תה זה משמש ברפואה המסורתית כתרופה נגד כאב בטן, לטיפול בהתקררות ופתיחת אברי הנשימה. כמו כן הוא משמש כמשכך כאבי פרקים.

ספרות:

פינברון-דותן נ ודנין א 1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. הוצאת כנה. ירושלים.

קריספיל נ 1985 צמחי מרפא, מדריך שדה לצמחי המרפא של א"י. הוצאת דפוס המקור.

Flora of china: www.efloras.org

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2017 פרעושית גלונית *Pulicaria incisa* - פורחת במדבר (אפריל

2017), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 4.

<https://www.kalanit.org.il/pulicaria-incisa>